

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **S. H., nar. X**
státní příslušnost Ukrajina

zastoupen: **JUDr. Petrem Novotným**, advokátem,
se sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10

proti

žalovanému: **Ředitelství služby cizinecké policie**,
se sídlem Olšanská 2, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. února 2022 č. j.: CPR-26302-2/ČJ-2020-930310-V242

takto:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. února 2022 č. j. CPR-26302-2/ČJ-2020-930310-V242 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

- I. **Vymezení věci**

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 26. 7. 2021 č.j. KRPA-192335-11/ČJ-2021-000022-SV o správním vyhoštění žalobce podle ust. § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) a o stanovení doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v trvání 2 roků.

II. Žaloba a její podstatný obsah

2. Žalobce ve své žalobě předně správním orgánům vytkl, že nezjistily stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu ust. § 3 zákona č. 500/1999 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a že si neopatřily dostatečné podklady pro své rozhodnutí ve smyslu ust. § 50 odst. 2 správního řádu.
3. Konkrétně pak žalobce namítl, že v době pobytové kontroly nepobýval na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu. Zdůraznil, že se na území České republiky nacházel zcela legálně jako držitel platného biometrického pasu Ukrajiny, když nepřekročil dobu 90 dnů nepřetržitého pobytu na území schengenského prostoru, k němuž byl oprávněn.
4. Podle žalobce nebylo rovněž prokázáno, že by pobýval na území schengenského prostoru nepřetržitě ode dne 23. 7. 2020 a není ani pravdou to, že by pobýval na území České republiky neoprávněně nejméně ode dne 21. 10. 2020 do dne 26. 7. 2021.
5. Dále žalobce namítl, že na Ukrajině probíhá dlouhodobý vnitrostátní válečný konflikt ve východní části země na hranicích mezi území ovládaným povstalci a vládními jednotkami v Doněcké a Luhanské oblasti, který v současné době nepolevuje na intenzitě, a proto nesouhlasí se závěrem správních orgánů o tom, že jeho vycestování na Ukrajinu je možné. Rovněž poukázal na vojenskou konfrontaci Ukrajiny s Ruskou federací v Azovském moři, jejíž důsledky jsou dodnes patrné nárůstem napětí se sousední Ruskou federací, která shromažďuje velké množství vojáků u společné hranice a hrozí přímou vojenskou intervencí na území Ukrajiny.
6. Kromě toho ještě žalobce v obecné rovině namítl porušení ust. §3, §50 odst. 2, §2 odst. 1,3 a 4 správního řádu ze strany správních orgánů.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že neshledal ve svém postupu žádné pochybení. Podrobně a přezkoumatelně v napadeném rozhodnutí uvedl důvody, pro které potvrdil rozhodnutí nalézacího správního orgánu. Žalovaný je rovněž přesvědčen o tom, že se podrobně a přezkoumatelně vypořádal s otázkou přiměřenosti dopadu rozhodnutí o správním vyhoštění do soukromého a rodinného života žalobce. Doba uloženého správního vyhoštění byla stanovena v zákonném rozpětí.

8. K aktuální situaci v zemi původu žalobce uvedl žalovaný, že žalobce může možnost dalšího setrvání na území České republiky konzultovat se správním orgánem prvního stupně nebo požádat o mezinárodní ochranu. Žalovaný tak máje napadené rozhodnutí i nadále za zákonné navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správního spisu

9. Ze správního spisu soud zjistil tyto, pro řízení podstatné, skutečnosti.
10. Žalobce byl dne 26. 7. 2021 kontrolován hlídkou Policie ČR. Ke kontrole předložil biometrický cestovní pas č. X vydaný Ukrajinou opatřený posledním vstupním přechodovým razítkem do schengenského prostoru ze dne 23. 7. 2020, z čehož vzniklo podezření z neoprávněného pobytu žalobce na území České republiky, protože byl žalobce podle ust. § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zajištěn.
11. Dne 26. července 2021 správní orgán prvního stupně zahájil správní řízení ve věci správního vyhoštění žalobce. Žalobce do protokolu o výsledku účastníka řízení uvedl, že přicestoval do České republiky dne 23. 7. 2020 za manželkou, která zde již čtyři roky pracuje, a od té doby nevycestoval v době, kdy měl vycestovat, onemocněl a poté již zde byl stejně nelegálně, takže již zůstal. Je si vědom toho, že se nachází na území České republiky nelegálně. Bydlí na adrese X, kde mají s manželkou pronajatý byt. Peníze má z Ukrajiny. Je zdravý. V České republice nemá žádný majetek ani žádné aktivity. K vazbám na území České republiky uvedl, že zde nemá žádnou blízkou osobu či rodinného příslušníka krom manželky, se kterou byl oddělen již dříve. Na Ukrajině má naopak svoji matku, sestry, dceru a bývalou manželku. Nemá zde ani žádné závazky ani pohledávky. K možnostem návratu na Ukrajinu se žalobce vyjádřil tak, že mu na Ukrajině žádné nebezpečí nehrozí a ve vycestování mu nebrání žádná překážka. V případě vyhoštění vycestuje dobrovolně.
12. Správní orgán prvního stupně následně poté, co umožnil žalobci seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění ve smyslu ust. § 36 odst. 3 správního řádu, vydal rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce, proti kterému se žalobce řádně a včas odvolal k žalovanému, který žalobou napadeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí nalézacího správního orgánu potvrdil.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

13. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu žalobcem uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vycházel přitom v zásadě ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), avšak ve vztahu k nové skutečnosti nastalé po vydání napadeného rozhodnutí spočívající ve zcela zásadní změně bezpečnostní situace v zemi původu žalobce shledal nutnost prolomení zásady přezkoumání napadeného rozhodnutí na základě skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu ve smyslu ust. § 75 odst. 1 s.ř.s., a to zejména s přihlédnutím k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášené sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“) a z ní vyplývající zásady *non-refoulement* (srov. kupř. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2010 – 76, nebo ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131).

14. Podle ust. § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států až na pět let, pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.*
15. Podle § 3 správního řádu *nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
16. Podle § 174a odst. 1 zákona *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.*
17. Podle čl. 3 Úmluvy platí, že *[n]ikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*
18. Ze správního spisu je v prvé řadě zřejmé, že žalobce skutečně ke dni svého zajištění a následně v době vydání rozhodnutí nalézacího správního orgánu pobýval na území České republiky neoprávněně, a to přinejmenším od 21. 10. 2020 do 26. 7. 2021. To se podává z lustrace v cizineckém informačním systému, z cestovního pasu žalobce a v něm uvedených údajů, a zejména z výpovědi samotného žalobce před nalézacím správním orgánem v procesním postavení účastníka řízení. Zejména pak z údajů sdělených samotným žalobce a z otisku posledního vstupního razítka vyznačeného v cestovním pase žalobce lze spolehlivě zjistit, že žalobce vstoupil na území schengenského prostoru naposledy dne 23. 7. 2020 přes Maďarský hraniční přechod Beregsurány a od té doby mimo území členských států nevystoupil. Nemůže proto obstát tvrzení žalobce, že ke dni pobytové kontroly, tj. ke dni 1. 9. 2021, ještě nebyla překročena doba 90-ti dní oprávněného pobytu na území schengenského prostoru na základě biometrického cestovního pasu a že se tak žalobce nacházel na území České republiky zcela legálně. Správní orgány tak žalobci beze zbytku prokázaly neoprávněný pobyt na území České republiky přinejmenším ode dne 21. 10. 2020 (kdy již uplynula doba 90 dnů ode dne vstupu na území schengenského prostoru a České republiky, po kterou zde žalobce pobýval oprávněně) do 26. 7. 2021, a v tomto ohledu řádně zjistily skutkový stav věci. Žalobce dále při svém výslechu dne 26. 7. 2021 uvedl také sám, že si je svého neoprávněného pobytu vědom.
19. Tam, kde žalobce dále jen obecně vytýkal porušení § 2 odst. 1, 3, 4 § 3, § 50 odst. 2 správního řádu, k těmto výtkám neuvedl žádné konkrétní pochybení, kterého se měl žalovaný dopustit v jeho případě. Soud v této obecné rovině sám nezjistil žádné pochybení, na základě kterého by došlo k porušení předmětných ustanovení.
20. Soud má dále za to, že žalovaný napadené rozhodnutí řádně odůvodnil a vypořádal se dostatečně se všemi odvolacími námitkami žalobce. Nalézací správní orgán se také správně a dostatečně zabýval i přiměřeností zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce podle ust. § 119a odst. 2 zákona ve spoj. s ust. § 174a zákona.

21. Lze shrnout, že výše uvedené žalobní námitky nebyly důvodné a z jejich pohledu neshledal soud v postupu správních orgánů žádné pochybení.
22. Zdejší soud naproti tomu musel přihlédnout k námitce žalobce ohledně významné změny bezpečnostní situace na Ukrajině uplatněné při samotném jednání, které bylo k projednání věci nařízeno. V současnosti je již obecně známou skutečností, kterou není ani třeba dokazovat při jednání, že na většině území Ukrajiny probíhá mezinárodní válečný konflikt s Ruskou federací nebyvalých rozměrů. Například Krajský soud v Brně v rozsudku č. j. 41 Az 2/2022-48 ze dne 2. 3. 2022 poukázal na skutečnost, že boje na Ukrajině se již neomezují jen na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se velké části jejího území, včetně hlavního města Kyjeva. V této souvislosti Krajský soud v Brně odkázal na předběžné opatření Evropského soudu pro lidská práva za dne 1. 3. 2022 (blíže viz <https://bit.ly/3HxrjKM>). Štrasburský soud v něm na návrh Ukrajiny, aby vydal předběžné opatření vůči Rusku kvůli „*masivnímu porušování lidských práv ruskými vojsky během vojenské agrese proti suverénnímu území Ukrajiny*“, při vyhovění tomuto návrhu vzal v potaz „*současnou vojenskou aktivitu, která byla zahájena dne 24. 2. 2022 v různých částech Ukrajiny a domnívá se, že vyvolává skutečné a trvající riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva zaručených Úmluvou, zejména podle článku 2 (právo na život), 3 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání) a 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské úmluvy o lidských právech.*“ Jedná se o natolik významnou změnu poměrů v zemi původu žalobce, že rozhodnutí žalovaného nyní zkrátka nemůže obstát. Ukrajinu již v současné době není možné považovat za bezpečnou zemi původu.
23. Tato situace nebyla dána v době vydání napadeného rozhodnutí, a není tudíž pochybením žalovaného, pokud k těmto skutečnostem nepřihlédl. Na druhou stranu soud musí prolomit zásadu přezkoumání napadeného rozhodnutí na základě skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu ve smyslu ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. v situaci, kdy to je třeba s ohledem na mezinárodněprávní závazky ČR, resp. s ohledem na požadavky práva EU, takové závazky vyplývají i z čl. 2 a 3 Úmluvy, které zakotvují právo na život a zákaz mučení a z čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.
24. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne č. j. 2 Azs 163/2015-28, který se týkal uložení správního vyhoštění: „*Obecně platí, že při přezkumu správního rozhodnutí vycházejí krajské soudy ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). S ohledem na určité zvláštnosti řízení v cizineckých věcech je třeba připomenout, že tato procesní pravidla mohou být prolomena jinou normou, která požívá aplikační přednosti, a to zejména Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a z ní vyplývající zásady non-refoulement (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2010-76, nebo ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131). K prolomení zásady dle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu aplikace pravidla non-refoulement v případech správního vyhoštění rovněž viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2015, č. j. 3 Azs 198/2014-24. Judikatura tak tuto možnost připouští v těch případech, kdy by nepřihlédnutí k novým skutečnostem v řízení před správním soudem mělo přímo za následek dotčení nějakého základního práva.*
25. Shodně v rozsudku ze dne 21. 10. 2019, č. j. 1 Azs 246/2019-31 Nejvyšší správní soud uvedl: „*Aplikace § 75 odst. 1 s. ř. s. musí ustoupit v situaci, kdy to je třeba s ohledem na*

mezinárodněprávní závazky, resp. s ohledem na požadavky práva EU (srov. např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, bod 22, či ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, body 21-23). Při přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění je v této otázce třeba vyjít z kritérií, která již dříve rozvedl Nejvyšší správní soud ve věcech mezinárodní ochrany. Jedná se o situaci, kdy by nepřihlédnutí k novým skutečnostem mělo za následek porušení zejména zásady non refoulement zakotvené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, práva na život, zákazu mučení a podrobování krutému a nelidskému zacházení, a práva na soukromý a rodinný život garantovaných v čl. 2, čl. 3 a čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (srov. rozsudek ze dne 2. 3. 2017, č. j. 10 Azs 315/2016-29).

26. S ohledem na skutečnost, že na Ukrajině v současné době probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt, který se týká v podstatě celého území, shledal soud, že napadené rozhodnutí neobstojí z hlediska závěru, že nejsou dány důvody znemožňující vycestování a vycestování žalobce je možné. V tomto směru je nezbytné, aby správní orgán zásadním způsobem doplnil dokazování, znovu se zabýval tím, jaká je aktuální situace na Ukrajině a znovu posoudil, zda v daném případě existují důvody znemožňující vycestování ve smyslu §179 zákona, tedy zda je důvodná obava, že by mu ve státě původu hrozilo skutečné nebezpečí.
27. Na shora uvedeném závěru nemůže nic změnit ani žalovaným v jeho vyjádření zmíněná možnost žalobce konzultovat jeho setrvání na území České republiky se správním orgánem prvního stupně či možnost podání žádosti o mezinárodní ochranu.
28. Totéž se týká i poukazu žalovaného na možnost postupu podle ust. § 120a odst. 2 zákona, kdy navíc zdejšímu soudu není nic známo o tom, že by žalovaný v případě žalobce této možnosti využil. Za situace, kdy v zemi původu žalobce, který navíc pochází z X oblasti, vojska Ruské federace masivně útočí i na civilní objekty a civilní obyvatelstvo, se pak zdejší soud při přezkumu napadeného rozhodnutí zkrátka nemůže spolehnout jen na to, že žalovaný vydá nové rozhodnutí ve věci postupem podle ust. § 120a odst. 2 zákona.

VI. Závěr a náklady řízení

29. Na základě shora uvedeného soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) ve spoj. s ust. § 76 odst. 3 s. ř. s. Současně podle ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je podle ust. § 78 odst. 5 s. ř. s. v dalším řízení vázán právním názorem, který vyslovil soud v tomto rozsudku. Bude tedy na žalovaném, aby o odvolání žalobce znovu rozhodl vázán stanoviskem soudu a doplnil dokazování tak, aby mohl aktuální situaci na Ukrajině řádně posoudit z pohledu existence důvodu znemožňující vycestování ve smyslu §179 zákona.
30. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků zdejší soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s., kdy žalobce byl sice v řízení úspěšný, a náhrada nákladů řízení by mu jinak náležela, avšak v tomto případě soud žalobě vyhověl pouze na základě skutkových okolností, které nastaly až poté, co žalovaný vydal napadeného rozhodnutí, pročez tyto okolnosti nemohl ani při nejlepší vůli při svém rozhodování zohlednit. Za těchto procesních okolností by se tak zdejšímu soudu jevilo přiznání náhrady nákladů řízení žalobci jako mimořádně nespravedlivé. Pokud jde o žalovaného, tomu náhrada nákladů nepřísluší, neboť neměl ve věci úspěch. Krom toho mu ani žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 13. dubna 2022

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D. v. r.

samosoudce